

Gaardens Værdi skal indbetales i Statskassen. — § 11 tilstiger kun, hvad vi i flere Sessioner have forhandlet, nemlig at de Bidrag, som det findes rigtigst at lade indbetale i Statskassen, skulle anvendes paa en vis bestemt Maade, saaledes som jeg her har foreslaaet. Jeg har nævnt, at det skulde ske efter Regler, som nærmere bestemmes ved Lov, thi jeg har ikke anseet det for rigtigst at besvare nærværende Lov med en Række Bestemmelser derom, hvilke derimod let kunne gives i en særlig Lov. Dette have vi seet i forrige Samling, da der forelaa en særlig Lov, som opstillede slige Regler, hvilke kunne lægges til Grund for et følgende Lovforslag og forhandles og overvejes særskilt, naar først denne Lov er udkommen. Derfor har jeg foreslaaet, at de Regler, hvorefter en saadan Rettelse skulde gives de Personer, der her ere nævnte, skulle nærmere bestemmes ved Lov. — Dette er i Korthed, hvad jeg har at sige paa dette Standpunkt af Sagen til Forsvar for Lovforslaget, og jeg skal nu paa det Bedste anbefale det til det ærede Thing.

Bregendahl: Uagtet jeg ingenlunde misliker de Goder, som Fæstebesiddelsen, saaledes som den er ordnet ved vor Lovgivning, navnlig under vanskelige Tider, kan have for Besidderne af mindre Landeiendomme, og Tidsforhold, der ikke ligge længere tilbage, i Tiden, end at flere af os ville kunne erindre dem, have medført, at Fæstebesiddelsen maatte ansees nok saa gunstig som Selveiendom, saa staaer det dog, ulividsomt for mig, at Selveiendom er en Besiddelsesform, der i alle Henseender er at foretrække for Fæsteforholdet. Jeg holder mig overbevist om, at den store Udvikling og Fremgang ikke blot i intellectuel og politisk, men ogsaa i materiel Henseende, som har fundet Sted her i Landet i den Tid, der er forløben, efter at de store Landboreformer i Slutningen af forrige Aarhundrede begyndte, ikke vilde have været tilstede i den Grad, som Tilfældet er, dersom ikke i dette Tidsrum Selveiendoms Udbredelse var freddet saa vidt frem, som den er; men den er nu freddet saa vidt frem, at man kan sige, at næppe mere end omtrent $\frac{1}{8}$ af Landets Hart-

korn er Fæstegods, og vil man blot see hen til det Fæstegods, der ikke horer til Familieeiendomme, men ind under de saakaldte frie Godser, saa svinder Fæstejorden jo ind til kun omtrent 4 à 5 pCt. af alt Hartkorn i Landet. Hvis jeg ikke feiler, saa anslog man, efter de Oplysninger, der bleve os meddeelte i forrige Samling, Fæstegodsset under de saakaldte frie Godser til 18 a 20,000 Edr. Grt., og hele Landets Hartkorn er imellem 370 og 380,000 Edr. Da Selveierforholdet saaledes har udbredt sig, saa maae de Betragtninger, der fra høiere Statshensyn ellers kunde gjøres gjældende, dersom hele Landets Agerbrug eller den største Deel af det endnu var Fæstegods, for igjennem Lovgivningsforanstaltninger at fremkalde Selveiendom, for en stor Deel tabe deres Betydning. Dertil kommer, at saaledes som vor Lovgivning igjennem lange Tider har ordnet Eiendomsforholdene med Hensyn til Jorden, har jeg ikke kunnet gaae ind paa den Anskuelse, at man uden at krænke Eiendomsretten kunde komme med directe Tvangsafsløsningslove, og jeg har derfor ogsaa altid ved de Leiligheder, hvor der har været Anledning for mig til som Medlem her af Thinget at stemme over saadanne Lovforslag, som have været indbragte her, og som gif ud paa at indføre directe Tvang med Hensyn til Fæsteafsløsning, altid stemt imod saadanne Lovforslag, og beholder jeg Sæde her i Thinget og der i Fremtiden skulde fremkomme lignende Lovforslag, saa antager jeg ogsaa, at jeg vil stemme imod dem. Jeg har ikke kunnet anerkjende, at der enten tilkommer den enkelte Fæster eller hans Familie enten nogen Medieiendomsret til Fæstestedet eller engang en Ret til, at Fæstestedet ved Fæsteledighed skal gaae i ny Fæstebesiddelse til nogen af hans Familie, og ligesaalidt har jeg kunnet anerkjende, at der tilkommer Fæstebondestanden, ifald man længere kan bruge dette Udtryk, nogen Medieiendomsret til Fæstegodsset i Almindelighed. Det har derfor ikke Andet end kunnet glæde mig, da jeg saa, at den ærede Forslagsstiller i forrige Samling ved Behandlingen af det Lovforslag, han da havde indbragt, aabent og tydeligt udtalte, at han ikke fastholdt eller hylkede